

دانشمندان به ویژه در سال‌های اخیر با مطالعه روی تأثیر روزه‌داری در اندام‌های بدن، به نقش آن در بهبود بیماری‌ها و بازسازی ارگان‌های مختلف بدن پرداخته‌اند. به غیر از شریایقی که بیماران باید داروهای خاصی را مصرف کنند و وضعیت جسمانی آن‌ها مساعد روزه‌داری نیست، علم نوین به این نتیجه رسیده که معمولاً افراد در هر شریایقی، با روزه‌داری می‌توانند جسم خود را احیا کنند و به طور قطع از اثرات مثبت روزه‌داری متناوب بهره‌مند شوند. این یافته‌ها هر ساله تجدید می‌شود و گاه محققان به ابعاد تازه‌ای از اثربخشی روزه بر بدن انسان دست می‌یابند. از جدی‌ترین موضوعاتی که در تازه‌ترین یافته‌های علمی دنیا مطرح می‌شود، توجه به بعد سلامتی است. یکی از اصلی‌ترین این مسائل، کاهش وزن در روزه‌داری است که مورد توجه دانشمندان قرار گرفته و سعی کرده‌اند این روند را به طور علمی شفاف‌سازی کنند. توجه به سلامت دهان و دندان در زمان روزه‌داری از دیگر موضوعاتی است که با تنظیم PH بزاق دهان حاصل می‌شود و در مقالات علمی به آن اشاره شده است. همچنین روزه‌داری می‌تواند بخش‌های مختلف بدن را تحت‌تأثیر قرار داده و سلامت عمومی بدن را به همراه داشته باشد که این مسئله هم مورد بررسی محققان قرار گرفته است. علاوه بر این، روزه‌داری می‌تواند خطر ابتلا به بیماری‌های کبدی و نارسایی‌های قلبی را نیز کاهش دهد. کاهش ابتلا به برخی سرطان‌ها یا کاهش عوامل زمینه‌ساز خطر در آن‌ها، از دیگر اثرات روزه‌داری متناوب به‌شمار می‌رود. این موضوعات، برخی از تازه‌ترین مقالات علمی دنیا هستند که در این گزارش به آن پرداخته‌ایم.

اثر روزه متناوب

در هورمون‌های تنظیم‌کننده اشتها

گروهی از محققان ازجمله «دیپام الکایل»، «عبدالعزیز السولیچی» و «دیلیپ ان لوبو» از مرکز بیماری‌های گوارشی ناتینگهام و دانشگاه ناتینگهام؛ «میاس ال‌تایبی» از گروه علوم بهداشت، دانشگاه بهداشت و توانبخشی دانشگاه پرنسس نوره بنت عبدالرحمن، ریاض و «ایان ای مک دونالد» از مؤسسه ملی تحقیقات سلامت مرکز پژوهش‌های زیست پزشکی ناتینگهام و دانشگاه ناتینگهام، مقاله‌ای تحت عنوان «تأثیر روزه‌داری متناوب ماه رمضان بر هورمون‌های تنظیم‌کننده اشتها در افراد سالم: مروری نظام‌مند و متاتالیز» را در ژانویه ۲۰۲۵ در مجله «تغذیه بالینی» منتشر کردند. این مرور سیستماتیک و متاتالیز با هدف بررسی تأثیر روزه‌داری متناوب ماه رمضان بر هورمون‌های تنظیم‌کننده اشتها ازجمله لپتین، گرلین، انسولین، گاسترین، پپتید-۱ شبه‌گلوکاگون، پپتید YY و کوله‌سیستوکیکین انجام شد. در این مقاله به این موضوع پرداخته شده که روزه‌داری متناوب، رژیم‌ی است که در چند دهه گذشته به عنوان یک رژیم غیردراری برای کاهش وزن و بهبود سلامت ظاهر شده است. روزه متناوب ماه رمضان، یک نوع تغذیه با محدودیت زمانی است که برای افراد سالم توصیه شده است. این شیوه روزه‌داری با زندگی روزمره ازجمله تغییر در زمان خوردن غذا، دفعات غذا و ترکیب رژیم غذایی متفاوت است و می‌تواند بر الگوهای فعالیت بدنی، خواب‌آلودگی در طول روز و عادات خواب نیز تأثیر بگذارد. این تغییرات همچنین بر اشتها و پاسخ‌های هورمونی نیز تأثیر می‌گذارد.

مطالعات نشان داده روزه‌داری ماه رمضان بسر پارامترهای ترکیب بدن ازجمله توده چربی بدن، درصد چربی، دور باسن، دور کمر و کنترل وزن تأثیر می‌گذارد. این تحقیق بیانگر آن است که این شیوه روزه‌داری منجر به تغییرات مختلف در سبک زندگی، شامل زمان‌بندی غذایی، برنامه خواب و بیداری، مدت زمان خواب، قرار گرفتن در معرض نور و ورزش می‌شود

«فرهیختگان» جدیدترین یافته‌های علمی دانشمندان دنیا دربارهٔ روزه‌داری را بررسی می‌کند

رمضان درآینهٔ پژوهش‌های علمی

کرده‌اند، در این تحقیق، محققان و نویسندگان با تمرکز بر محدودیت‌ها، برخی از این مقالات مروری را ارزیابی کرده‌اند. آنها در این مقاله، مطالعاتی را مورد بررسی قرار داده‌اند که به‌تازگی در رابطه با تأثیر روزه‌داری ماه رمضان بر وزن، نمایه چربی، دیابت، سیستم ایمنی بدن و بارداری انجام شده است. اگرچه در بیشتر مطالعاتی که پیرامون روزه‌داری انجام شده، نشان داده شده است که وزن در ماه رمضان کاهش می‌یابد، اما افزایش وزن در ماه‌های بعد شایع است. متاتالیز نمایه چربی پیش از رمضان در مقایسه با مقادیر بعد از ماه رمضان نشان داد که کلسترول و تری‌گلیسرید در مردان کاهش یافته و لیوپروتئین با چگالی بالا و گلوکز خون نیز بعد از ماه رمضان نسبت به قبل از آن در میان ورزشکاران بهبود یافته است. در مورد دیابت و روزه‌داری، بیماران دیابتی باید توجه داشته باشند که روزه‌داری برای آنها در صورتی بلامانع است که در مورد مصرف دارو همزمان با روزه‌داری با پزشک خود مشورت کنند. بررسی‌ها همچنین نشان داده است که روزه‌داری بر تقویت سیستم ایمنی بدن نیز نقش مؤثری دارد. در مجموع، این مقاله نشان می‌دهد که روزه‌داری ماه رمضان اثرات محافظتی بر سلامتی بدن روزه‌داران دارد و افسرد و تواندن از مزایای این فریضه دینی استنباطه کنند. همچنین، از آنجایی که استعمال دخانیات در روزه‌داری ممنوع است، میزان دود سیگار در مکان‌های عمومی کاهش قابل توجهی پیدا می‌کند که همین امر خطر مرگ و میر را نیز کاهش داده است. علاوه بر این، استعمال سیگار به‌طور مؤثری باعث افزایش کلسترول، لیوپروتئین با چگالی کم، افزایش خطر ابتلا به دیابت نوع دو، کاهش وزن نوزادان هنگام تولد و افزایش میزان سسن حاملگی و تغییر تعداد سلول‌های ایمنی می‌شود. بنابراین، روزه‌داری و کاهش استعمال این ماده دخانی می‌تواند بر جنبه‌های مختلف متابولیک و سلامت انسان اثر مثبت داشته باشد.

روزه‌داری و کاهش بیماری‌های کبدی و نارسایی قلبی

مصعب احمد از دانشکده پزشکی دانشگاه عجمان، امارات و مرکز تحقیقات علوم پزشکی و زبستی وابسته به دانشگاه عجمان در مقاله‌ای تحت عنوان «روزه‌داری ماه رمضان و عوارض بیماری استئاتوتیک کبدی مرتبط با اختلال متابولیک: تأثیر بر سیروز کبدی و نارسایی قلبی» به فرایند روزه‌داری و نقش آن در بیماری‌های کبدی و نارسایی قلبی پرداخته است. بیماری استئاتوتیک کبدی مرتبط با اختلال متابولیک (MASLD) و نارسایی قلبی (HF) در حال تبدیل شدن به مسائلی مهم بالینی و بهداشت عمومی در دنیا هستند. افراد مبتلا به اختلال MASLD آسیب‌پذیری بیشتری نسبت به مرگ و میر ناشی از پیامدهای قلبی عروقی و کبدی دارند. این عارضه به یک نشانه برجسته برای پیوند کبد تبدیل شده است. MASLD یک اصطلاح جامع است که تعدادی از اختلالات را از تجمع ساده چربی کبدی گرفته تا شرایط حادتر مانند استئاتوز همراه با هپاتیت، سیروز هپروز و کارسینوم سلول کبدی دربر می‌گیرد. این اختلال با تجمع چربی در کبد، از جمله بیش از ۵ درصد بافت کبد، بدون آسیب سلولی و با التهاب و آپوپتوز (چرخه) سلولی کبدی همراه با تجمع چربی‌ها مشخص می‌شود. بیشتر مبتلایان به این اختلال مقاومت به انسولین و چاقی را نشان می‌دهند که به شروع سندروم متابولیک کمک می‌کند. MASLD تظاهرات کبدی سندروم متابولیک با مجموعه‌ای از اختلالات متابولیک مشخص می‌شود. MASLD و سندروم متابولیک هر دو خطر ابتلا به دیابت نوع دو، سسکته مغزی و بیماری قلبی عروقی را افزایش می‌دهند. شیوع جهانی این اختلال تقریباً ۲۵ درصد است و در حال حاضر، هیچ درمان دارویی برای آن وجود ندارد. یافته‌ها نشان می‌دهد که روزه‌داری متناوب علاوه بر کاهش وزن، کاهش استرس اکسیداتیو و افزایش

میزان گلوکز خون را هم به دنبال دارد.

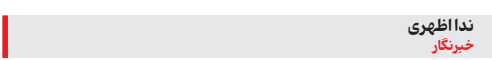
این یافته‌ها نشان می‌دهد از آنجایی که MASLD به شدت با نارسایی قلبی مرتبط است و روزه‌داری متناوب باعث بهبود عوامل خطر ساز قلبی متابولیک و نارسایی قلبی می‌شود. علاوه بر این، روزه‌داری پتانسیل بهبود این اختلال را نیز دارد و علائم نارسایی قلبی را نیز بهبود می‌بخشد. همچنین، روزه‌داری متناوب با فعال شدن لیپوزوم‌ها، اتوفازی (باز یافت سلولی) را تحریک کرده و ممکن است به کاهش بازسازی میوکارد و بهبود عملکرد قلب کمک کند. تحقیقات نشان داده است که تحریک اتوفازی، هیپر تروفی قلب (ضخیم شدن بطن چپ) را مهار کرده و اختلال عملکرد دیاستولیک ناشی از اتوفازی و عوامل استرس‌زا را بهبود می‌بخشد. روزه‌داری با افزایش بیان ژن اتوفازی در افراد مبتلا به اضافه وزن یا چاقی مرتبط است که ممکن است تا حدی اثرات مفید متابولیک آن را بر سلامت افراد نشان دهد. در نتیجه، روزه‌داری ممکن است اثر پیشگیرانه‌ای در برابر علائم اولیه اختلالات متابولیک در افراد دارای اضافه وزن یا چاقی داشته باشد.

روزه‌داری و کاهش ابتلا به سرطان

گروهی از محققان از جمله «شیائوکسیا لیز»، «کیوسن منگ» و «فن ونچی» از بخش مامایی و زنان بیمارستان Shengjing چین در مقاله‌ای تحت عنوان «اثرات روزه متناوب بر شاخص‌های آنتروپومتریک، نمایه گلیسمی، سمیت مرتبط با شیمی درمانی و ادراک ذهنی در بیماران مبتلا به سرطان پستان و زنان: یک مرور سیستماتیک و متاتالیز» که به‌تازگی در مجله BMC Cancer منتشر شده، به تأثیر روزه متناوب بر سرطان پستان پرداخته‌اند. به‌رغم پیشرفت‌های قابل توجه در امر سرطان‌شناسی، سرطان هنوز هم یکی از علل اصلی مرگ و میر در میان بزرگسالان ۳۰ تا ۷۰ ساله به‌شمار می‌رود. آمار جهانی سرطان نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۲، قریب ۲۰ میلیون مورد جدید سرطان و تقریباً ۱۰ میلیون مرگ ناشی از سرطان در دنیا ثبت شده است. در این میان، بیش از ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار مورد جدید سرطان پستان، حدود ۶۶۲ مورد جدید سرطان دهانه رحم، حدود ۴۲۱ هزار مورد جدید سرطان آندومتر و حدود ۳۲۵ مورد جدید سرطان تخمدان در بین زنان وجود دارد که سرطان دهانه رحم و پستان به‌عنوان مهم‌ترین علل مرگ و میر مرتبط با سرطان‌ها در میان زنان شناخته شده است. یافته‌ها حکایت از آن دارد که الگوهای غذایی ممکن است یک مداخله غیردراری کلدی برای تقویت درمان سرطان و بهبود نتایج کلی بیمار باشد. یافته‌ها نشان داده است که محدودیت کالری، صرف‌نظر از سوء تغذیه، مؤثرترین مداخله برای پیشگیری از سرطان در جوانگان و پستانداران است. در انسان، روزه متناوب با کاهش سنتز فاکتورهای رشد، استوئیکن‌های پیش التهابی و هورمون‌های آنابولیک و نیز کاهش استرس اکسیداتیو و آسیب DNA ناشی از رادیکال‌های آزاد و سازگاری‌های ضدسرطانی را افزایش می‌دهد. بر این اساس، رژیم غذایی به‌طور مثبت بر برخی عوامل خطر سرطان از جمله کاهش سطح گلوکز خون ناشتا، انسولین و لپتین و نیز افزایش لیپوکالین تأثیر می‌گذارد. این مقاله تحقیقاتی نشان می‌دهد که روزه متناوب در مدیریت وزن بدن و سطح گلوکز خون بدون تشدید اثرات سمی شیمی‌درمانی مؤثر است و آن را به یک مداخله غیردراری مناسب برای کنترل وزن در بیماران دارای اضافه‌وزن یا چاق مبتلا به سرطان زنان یا پستان تبدیل می‌کند. با وجود این، بهبود پایبندی به این مداخله برای حمایت از تحقیق و توسعه بیشتر در این زمینه اهمیت بالایی دارد. با توجه به محدودیت‌های این تحلیل‌ها، از جمله کاستی‌های روش‌شناساختی مانند گنجاندن طرح‌های مطالعاتی متعدد با حجم نمونه کوچک، یافته‌ها باید با احتیاط تفسیر شوند. آمارآزمایی‌های تصادفی‌سازی و کنترل‌شده با کیفیت بالا و قدرت کافی برای بررسی رژیم‌های روزه متناوب در زیرگروه‌های مختلف بیماران سرطانی و بازماندگان سرطان ضروری‌اند.

دبیر ستاد توسعه زیست فناوری، سلامت و فناوری‌های پزشکی به «فرهیختگان» خبر داد

۲۰۰ میلیون دلار تجهیزات پزشکی صادر کردیم

نشست خبری بیست‌وششمین نمایشگاه بین‌المللی ایران هلت ۱۴۰۴، روز گذشته با حضور رضا بخشی‌آنی معاون توسعه اقتصاد دانش‌بنیان معاونت علمی، مصطفی قانعی دبیر ستاد توسعه اقتصاد زیست‌فناوری، سلامت و فناوری‌های پزشکی و امین‌رضا خالقیان مدیر کل ارتباطات و امور بین‌الملل پارک فناوری پردیس در معاونت علم و فناوری ریاست‌جمهوری برگزار شد. مصطفی قانعی، دبیر ستاد توسعه اقتصاد زیست فناوری، سلامت و فناوری‌های پزشکی معاونت علمی رویداد ایران هلت را فرصتی برای عرضه یکپارچه برترین توانمندی‌های صادراتی کشور در تمام حوزه‌های دارو، درمان و سلامت و نمایش اقتدار فناوریانه ایران در عرصه سلا‌ت عنوان کرد. این رویداد، مواجهه‌ای بین شرکت‌هاست که اقتدار و توانمندی را به کمک شرکت‌های دانش‌بنیان نشان می‌دهد. در این نمایشگاه، شرکت‌های دانش‌بنیان که مزیت آن‌ها تولید در داخل است، می‌توانند برتری خود را به نمایش بگذارند. شرکت‌های دانش‌بنیان تولیدکننده محصولات ساخت داخل، محصولا نشان را با قیمت پایین‌تری ارائه می‌کنند و واردکننده‌ها در این رقابت موفق نمی‌شوند. بنابراین رویکرد ما در برگزاری این نمایشگاه حمایت از دانش‌بنیان‌ها برای رقابت در عرصه بین‌المللی و اقتدارآفرینی فناوریانه است. او همچنین بیان کرد که کاهش آزربری از اولویت‌های معاونت علمی برای حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان است و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و تولید داخل می‌تواند زمینه‌ساز جلوگیری از خروج ارز و صرفه‌جویی شود. به گفته او امسال دولت در این موضوع ورود کرد و با قرار دادن هزار میلیارد ریال در اختیار صندوق نوآوری و شکوفایی توانست مشکل ارزی‌بری‌های بالا را حل کند.

بازار ۸۰۰ همتی حوزه سلامت

دبیر ستاد توسعه اقتصاد زیست‌فناوری، سلامت و فناوری‌های پزشکی معاونت علمی با اشاره به بازار ۸۰۰ هزار میلیارد تومانی حوزه سلامت اظهار کرد: «بازار سلامت بازار بزرگی است که می‌تواند ضمن کمک به اقتصاد

دانش‌بنیان کشور به ایجاد اشتغال برای فارغ‌التحصیلان دانشگاهی، خلق ارزش افزوده و ارزآوری کمک کند. این نمایشگاه فرصتی است تابتوان بخشی از این بازار بزرگ را در مسیر بهرهمندی از توانمندی‌های داخلی، ترویج و فرهنگ‌سازی و ارتقای سواد سلامت و خدمت‌رسانی به مردم، متناسب با یک اقتصاد پویا و قدرتمند هدایت کرد.»

رشد سه برابری یارانه خرید تجهیزات پزشکی

بخشی‌آنی، معاون توسعه اقتصاد دانش‌بنیان معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری یکی از مزیت‌های نمایشگاه ایران هلت را سه برابر شدن یارانه خرید تجهیزات پزشکی دانست و گفت: «یارانه خرید تجهیزات پزشکی حدود ۳۰ درصد، اقلام با فناوری بالا تا سقف ۴۰ درصد، اقلام با فناوری متوسط از یارانه ۲۰ تا ۳۰ درصدی و اقلام با فناوری پایین‌تر از ۱۰ درصد یارانه خرید بهره‌مند می‌شوند. معاونت علمی از خریداران این محصولات در نمایشگاه ایران هلت ۱۴۰۴، از طریق دوراھبرد «یارانه خرید» و «تسهیلات لیزینگ» حمایت خواهد کرد و بر این اساس، بیمارستان‌ها، دانشگاه‌ها، مراکز درمانی و شرکت‌ها، می‌توانند از تسهیلات ۳۰ درصدی یارانه خرید و لیزینگ بهره‌مند شوند.»

تسهیلات ۲۰ میلیارد تومانی لیزینگ

بخشی‌آنی در نشست دیروز از اعطای ۲۰ میلیارد تومان تسهیلات لیزینگ با نرخ ۲۰ درصد خبر داد به طوری که شرکت‌های دانش‌بنیان برای ارتقای سطح فعالیت‌های خود نیازمند توسعه بازار هستند و دولت با اختصاص این مبلغ، از افزایش فروش محصولات در بازار داخلی و خارجی حمایت خواهد کرد که به این ترتیب، سطح فعالیت اقتصادی دانش‌بنیان‌ها نیز افزایش می‌یابد. او همچنین حوزه پزشکی و سلامت را یکی از مزیت‌های اقتصاد ایران دانست که پیشرفت‌های چشمگیری داشته‌ایم. به گفته او، گردشگری سلامت توانسته به‌طور میانگین سالانه ۳ میلیون گردشگر سلامت را جذب کشور کند که این کار، حدود سه و نیم میلیارد دلار درآمد ارزی برای کشور به همراه داشته است. وی اظهار کرد: «امیدواریم بتوانیم از موفقیت‌ها در خرید تجهیزات پزشکی استفاده کنیم.»

دانش‌بنیان‌ها نبودند رقم واردات ۸ میلیارد دلار می‌شد

او همچنین با تأکید بر نقش مهم شرکت‌های دانش‌بنیان در اقتصاد سلامت و تأمین نیازهای کشور عنوان کرد که بیش از ۹۰ درصد تجهیزات اتاق عمل و داروهای کشور توسط دانش‌بنیان‌ها تأمین می‌شود که این دستاورد مهم فناوریانه و اقتصادی، فشار ارزی کشور را به‌شدت کاهش داده است. با توجه به بازار وارداتی ۴ میلیارد دلاری که در کشور وجود دارد، اگر این سهم از تولیدات دانش‌بنیان‌ها نبود، واردات این اقلام به بیش از ۸ میلیارد دلار می‌رسید.

۸۰ رویداد فناوریانه در ایران هلت ۱۴۰۴

امین‌رضا خالقیان، مدیر کل ارتباطات و امور بین‌الملل پارک فناوری پردیس و دبیر نمایشگاه ایران هلت، نمایشگاه بین‌المللی تجهیزات پزشکی، دندان پزشکی، دارویی و آزمایشگاهی این نمایشگاه را فرصتی برای عرضه دستاوردها و توانمندی‌های شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه سلامت دانست. تاکنون ثبت‌نام ۴۰۰ شرکت در نمایشگاه سال آینده قطعی شده و انتظار می‌رود تعداد آن‌ها به ۶۰۰ شرکت برسد. تاکنون برپایی پل‌وین‌هایی از چین، ترکیه و روسیه قطعی شده و غرفه‌هایی نیز از سایر کشورها قرار است در نمایشگاه حضور داشته باشند.

رضا بخشی‌آنی، معاون توسعه اقتصاد دانش‌بنیان در نشست بیست‌وششمین نمایشگاه ایران هلت ۱۴۰۴ که قرار است ۱۸ لغایت ۲۱ خرداد سال آینده در نمایشگاه بین‌المللی تهران برگزار شود، درباره حضور کشورهای خارجی در این نمایشگاه گفت: «به تمام کشورهای همسایه از جمله کشورهای منطقه را از جمله کشورهای آسیای میانه و حتی کشورهای آسیای شرقی را نیز دعوت کرده‌ایم. صادرات در حوزه سلامت جزء مزیت‌های اقتصادی کشور است به طوری که شاید در حوزه صادراتی در سایر حوزه‌ها در جنبه رقابتی از کشورهای دیگر کمی عقب‌تر باشیم اما در حوزه سلامت ما جلو هستیم. در واقع، در نظر داریم نمایشگاه ایران هلت ۱۴۰۴ بتواند یک سکوی صادراتی برای شرکت‌های دانش‌بنیان کشور در حوزه تولید تجهیزات پزشکی باشد و بتوانیم برای شرکت‌های دانش‌بنیان در کشورهای همسایه بازارسازی کنیم.»

به ۱۷ کشور صادرات داشتیم

کشورهای منطقه را به‌جرت می‌توان اصلی‌ترین و جدی‌ترین بازارهای صادراتی برای تجهیزات پزشکی، دارو و درمان دانست که می‌توانند بیشترین سهم از صادرات این تجهیزات را به خود اختصاص دهند. مصطفی قانعی، دبیر ستاد توسعه زیست فناوری، سلامت و فناوری‌های پزشکی در پاسخ به «فرهیختگان» درباره سهم صادراتی این کشورها و پیش‌بینی درباره این سهم اشاره کرد: «گمرک، وزارت بهداشت و معاونت علمی آمارهای مختلفی از بازارهای صادراتی را ارائه می‌کنند. اما از نظر آمار کلی، بیشترین صادرات حوزه سلامت مربوط به دانش‌بنیان‌هاست و بیشترین حوزه در دانش‌بنیان‌ها، حوزه زیست‌فناوری است که بالاترین حوزه صادرات را به خود اختصاص داده است. دلیل آن هم این است که در کل منطقه، هیچ کشوری وجود ندارد که زیرساخت تولید دارو‌های زیست‌فناوری را مانند ایران داشته باشد به‌طوری که ما در این حوزه به ۱۷ کشور صادرات داشته‌ایم.»

۲۵۰۰ میلیارد تومان صادرات غیررسمی داریم

قانعی در ادامه با اشاره به تفاوت در رقم سهم صادراتی بازار تجهیزات پزشکی تأکید کرد: «در این میان دو نکته وجود دارد؛ یکی اینکه برخی موارد صادراتی به شکل رسمی و گمرکی است که حداکثر رقم آن ۲۰۰ میلیون دلار است. اما بخش دیگری از این صادرات که غیررسمی انجام می‌شود، متوسط فاصله تولید دارو تا زمانی که در داروخانه‌ها عرضه می‌شود، نشان می‌دهد که دارو از کشور خارج می‌شود و رقم بیشتری را نشان می‌دهد؛ به گونه‌ای که حدود ۵،۶ سال پیش که به‌طور دقیق تحقیق شد، چیزی حدود ۲۵۰۰ میلیارد تومان رقم داروهایی بود که از ایران خارج می‌شد اما به‌صورت رسمی آماری از آن وجود نداشت. در حوزه تجهیزات پزشکی نیز رقم صادراتی به این دلیل پایین است که کشورهای اطراف سیاستی را اتخاذ کردند مبنی بر اینکه اگر تولید داخل انجام شد بازار بیشتری در اختیار آن قرار دهند، بنابراین تولید برخی از کشورهای ما در همان کشورهای مقصد صورت می‌گیرد که این هم جزء آمار ماقارر نمی‌گیرد اما جزء درآمد این شرکت‌ها در خارج از ایران ثبت می‌شود.»